

Brig. gen. Zdeněk Novák a brig. gen. Frant. Kryštof:

Zajištění proti útočné vozbě, ochrana a podpora útočné vozby za přibližování.

1. Možnosti nepřitele.

Má-li vyšší jednotka zahájit postup proti nepříteli, musí její velitel vždy předem uvážit, zda jeho vojska mohou být napadena útočnou vozbou. Při tom je třeba učinit si představu o tom, jakým asi druhem útočné vozby, jakým množstvím, s které strany a v kterém údobí mohou být nájezdy uskutečněny.

Zásadně je třeba mít se mnohem více na pozoru před útočnou vozbou nepřítel, rovněž postupujícího, nežli před nepřitelem, který prozrazuje obranný úmysl.

Postupující nepřítel může naše vojska napadnout již na značnou dálku útočnou vozbou svých zvědných a přezvědných jednotek. Čím blíže jsme k nepříteli a čím větším počtem rychlých jednotek nepřítel disponuje, tím spíše a tím mocněji mohou se projevit nájezdy útočné vozby.

Největší nebezpečí hrozí při tom jednotkám, které operují samostatně. Takovou jednotku může totiž útočná vozba napadnout nejen čelně, ale také zaskočit v bocích anebo i v týlu. U jednotek na křídle se zmenšuje nebezpečí jenom potud, že alespoň jeden bok je chráněn sousední jednotkou. Ohrožení boku může však být zmírněno nebo i zcela odstraněno značnějšími terénními překážkami (nesjízdný nebo málo sjízdný, hornatý nebo zalesněný nebo bažinatý terén a větší vodní toky). Mnohem lépe jsou již na tom jednotky v oboustranném svazu, kterým zpravidla jen hrozí nebezpečí čelní. Není-li však svaz dosti těsný (operace na široké frontě), mohou býti boky do určité míry postiženy nájezdem útočné vozby.

Dokud jsme vzdáleni od nepřítel, můžeme čekat nájezdy obrněných aut a tanků většinou jenom na silnicích a v jejich blízkosti, kdežto na nájezdy terénem značně stranou od dobrých komunikací dojde pravděpodobně, až když bude dotyk čelních prvků s nepřitelem navázán. Čím sjízdnější je terén a čím bohatější je na komunikace, tím více útočných směrů poskytuje nepříteli. Obrněná auta i tanky se mohou zúčastnit jak čelních nájezdů, tak i nájezdů z boku i týlu, při čemž tanky, nejsouce tak odkázány na silnice jako obrněná auta, mohou proniknout dosti hluboko do sestavy protivníka bez vážné obavy, že by cesta nazpět mohla jim být zcela uzavřena. Kromě obrněných aut a tanků mohou se objevit také obrněné vlaky; ty si však smějí dovolit zpravidla jen čelní nájezd nebo nájezd do volného boku a nemohou se pustit do značnější hloubky bez rizika, že se octnou v pasti.

Přibližujeme-li se k nepříteli za vojsky, která jsou již v dotyku, nejsme téměř nikdy plně uchráněni před nebezpečím nepřátelských tanků. Čím slabší jsou jednotky, které udržují dotyk s nepřitelem a čím méně jejich postavení je vybudováno, tím spíše může nepřítel prorazit toto postavení a proniknout tím hlouběji svou útočnou vozbou.

Nepřítel, který se sám zastavil, aby vyčkal našeho příchodu, bude nás na dálku ohrožovat spíše připravenými palbami svého dělostřelectva nežli manévrem útočné vozby. Útočná vozba bude zde sloužit nepříteli hlavně k protiútočným akcím (tanky) a k výpadům na kratší vzdálenosti, za účelem získání zpráv, za účelem zdržení i klamání nepřítele a někdy i za účelem nástrah proti nepříteli.

2. Vlastní opatření.

Za postupu proti nepříteli, který je též na postupu, je třeba učinit především opatření na ochranu proti útočné vozbě a potom opatření na ochranu a podporu nájezdových akcí vlastní útočné vozby.

Za postupu proti nepříteli, který projevuje obranný úmysl, je nutno především učiniti opatření na ochranu a podporu vlastní útočné vozby.

a) Opatření proti útočné vozbě.

Nejsou-li předvoje, bočné voje a SPO. v dostatečné míře vybaveny zvláštními protitankovými zbraněmi nebo nejsou-li vybaveny dostatečným počtem obrněných vozidel, majících technickou převahu nad obrněnými vozidly, jichž nepřítel v tomto údobí boje obvykle používá, je nutno uvedené zajišťovací jednotky vybavit doprovodným lehkým (horským) dělostřelectvem, a to všude tam, kde situace a terén připouštějí možnost zásahu nepřátelské útočné vozby.

Dělostřelectvo určené na ochranu proti útočné vozbě, ať již je to dělostřelectvo zvláštní nebo doprovodné, musí být tím početnější, čím zřetelnější je ofensivní úmysl nepřítele, čím silnější je nepřítel, čím početnější a mohutnější je jeho útočná vozba, čím obnaženější je čelo, bok a týl vlastních jednotek a čím působilejší je terén k nájezdům nepřátelské útočné vozby.

Za pochodu musíme být připraveni na to, že se útočná vozba bude snažit pochodové proudy zasypat palbou dříve, nežli pochoduující jednotky budou moci opustit komunikaci a skrýt se v terénu, a že tedy mnohdy spustí palbu již ze značné dálky. Chceme-li čelit tomuto nebezpečí, musíme protitankovou ochranu pochodových proudů uspořádat tak, aby nepřátelská útočná vozba byla co možná odražena dříve, nežli se přiblíží na účinný dostřel k pochoduujícím jednotkám.

O částečnou ochranu vlastních jednotek proti útočné vozbě je již postaráno tím, že jsou rychlé zajišťovací jednotky (SPO.) vybaveny obrněnými auty a někdy i tanky. Útočná vozba rychlých zajišťovacích jednotek hlásí nepřátelskou útočnou vozbu, a stačí-li jí k tomu síly, zachycuje a odráží nájezdy útočné vozby již na větší vzdálenost od jádra vlastních rychlých jednotek.

Dalším ochranným prostředkem proti útočné vozbě jsou protitankové zbraně a doprovodné lehké (horské) dělostřelectvo.

K ochraně rychlých jednotek se hodí především mechanisované zbraně (děla namontovaná na pásech anebo na autech) a pak motorisované protitankové zbraně (děla vlečená terénními auty), a kde tyto prostředky nejsou, alespoň hipomobilní protitanková děla s jízdní nebo vezenou obsluhou. V náhradu za scházející zvláštní protitanková děla

mohou SPO. dostat i děla lehká, a to buď motorisovaná nebo hipomobilní. Motorisované lehké dělo je zpravidla způsobilejší k doprovodu rychlých jednotek, jenže v zájmu rychlé pohotovosti k palbě by nemělo během postupu nikdy zůstat naloženo na autu, nýbrž mělo by vždy být taženo pásovým traktorem. Čím méně je protitankových zbraní nebo doprovodného dělostřelectva, tím větší pozornost musí SPO. věnovat organizaci zpravodajské služby, aby se jeho dělostřelectvo mohlo vždy zavčas a na vhodném místě umístit k palbě, kdykoli hrozí nájezd útočné vozby.

I když vyšší jednotky pečlivě organisují zpravodajství a mají před sebou rychlé zajišťovací oddíly, vybavené ochrannými prostředky proti útočné vozbě, musí se i přes to velitelé vyšších jednotek postarat o vlastní protitankovou ochranu svých předvojů, bočních a valných vojů.

Každá pochoduující jednotka je povinna postarat se o své zajištění vlastními protitankovými prostředky; tam, kde je toho třeba, přiděluje nadřízený velitel svým jednotkám ještě prostředky posilové. V každém pochodovém proudu se zajišťuje proti útočné vozbě zpravidla předvoj sám pro sebe a valný voj rovněž zvlášť pro sebe; je-li však hloubka pochodového proudu malá, může být protitankové zajištění společné jak pro předvoj, tak i pro valný voj.

Zajištění pochoduujících jednotek proti útočné vozbě se provádí především zvláštními protitankovými zbraněmi a tam, kde tyto zbraně nestačí, i doprovodným dělostřelectvem.

Nejjednodušší způsob protitankového zajištění pochoduujících jednotek je ten, že se děla určená na obranu proti útočné vozbě zařadí na vhodná místa přímo do pochodové sestavy (obvykle v čele, uprostřed a na konci pochoduujících jednotek) a pochodují takto s útvary, dokud je zásah nepřátelské útočné vozby nepřiměje k zahájení palby. Tento způsob vyžaduje však rozesílání četných co nejrychlejších orgánů (motocyklistů nebo alespoň cyklistů a jezdců) do značné hloubky a ve všech ohrožených směrech, aby nájezd útočné vozby mohl být zavčas hlášen a protitankovým a doprovodným dělům mohla být dána možnost připravit se k palbě. Tohoto způsobu se používá hlavně tehdy, spočívá-li protitanková ochrana pochoduujících jednotek na dělostřelectvu hipomobilním, které by jinak, kdyby mělo manévrovat po sledech, pochoduujícím jednotkám jednou nestačilo, jindy by je nutilo k zpomalení postupu a samo se rychle unavilo.

Je-li pochoduující jednotka na křídle nebo vznikne-li mezi dvěma vedle sebe pochoduujícími jednotkami značná mezera, zpravidla protitankové zajištění v pochodovém směru nestačí a bude třeba postarat se i o zajištění bočné, a to vhodným vysunutím protitankové zbraně, která pak, je-li to zbraň hipomobilní, postupuje v boku pochoduující jednotky tak, jak to komunikační poměry dovolují. Takovou zbraň nelze však ponechat o samotě a je třeba jí poskytnout náležitě silnou pěchotní záštitu.

Disponují-li pochoduující jednotky motorisovaným dělostřelectvem, nabude protitankové zajištění docela jiné tvárnosti. Motorisované dělo nelze dobře vřadit do sestavy pěchoty a tak je nutit, aby s pěchotou udržovalo stejnou pochodovou rychlost. Musila by se tudíž motorisovaná děla pohybovat přískoky v čele, na konci nebo podél pochoduujících jednotek, podle toho, o jaké zajištění půjde.

Čelní zajištění i zajištění v týlu lze uskutečnit naznačeným způsobem poměrně dobře, má-li ovšem pochoduující jednotka k dispozici potřebný počet motocyklů nebo cyklistů k utvoření rychlé pohyblivé záštity pro uvedená motorisovaná děla. Motorisované dělo, pohybující se přískoky podél pochoduujících jednotek a na téže pochodové ose, sice by zvláštní záštity nepotřebovalo, ale zato by ucpávalo a rušilo dopravu na komunikaci. Zvláštní záštitu bude však po každé nutno dát motorisovanému dělu, které bychom vysunuli za účelem bočního zajištění na jinou komunikaci, probíhající rovnoběžně s hlavní pochodovou osou. Tento druhý způsob zajištění má právě tak jako způsob předcházející tu nevýhodu, že žádná protitanková zbraň není během pochodu připravena k okamžité palbě a že se děla k palbě připravují teprve tehdy, až je nájezd obrněných vozů hlášen anebo přímo zpozorován.

Možnost překvapení od nepřátelské útočné vozby lze značně snížit, použije-li se motorisovaného dělostřelectva k zajišťovacímu manévru po sledech. Tento manévra je tím snazší a tím větší záruky poskytuje, čím více protitankových nebo doprovodných děl je k dispozici. Zásadou takového manévru je, že nejméně polovina děl je umístěna na číhané ve vhodných postaveních podél pochodové osy, kdežto zbytek děl se pohybuje rychle kupředu, aby se umístil k palbě na vhodném místě k ochraně čelních pochodových prvků a plnil tuto úlohu tak dlouho, dokud nebude vystřídán uvolněným zadním dělem.

Čtvrtý způsob protitankového zajištění je kombinací prvního způsobu se způsobem třetím. Při tomto způsobu zůstávají sice protitanková a doprovodná děla většinou v sestavě pěchoty, avšak občas se některé dělo umístí na určitou dobu do číhacího postavení na některém vhodném a důležitém místě a tam zůstane tak dlouho, dokud není odvoláno nebo dokud stanovená lhůta neuplyne. Potom uvedené dělo zrychleným ruchem dohoní příslušnou pochoduující jednotku a vřadí se zase na vykázané místo v pochodovém proudu.

K uvedenému úkolu se zvláště dobře hodí doprovodné lehké dělostřelectvo, které, majíc dvojnásobně větší účinný dostřel proti útočné vozbě, jednak může mnohem déle z jednoho postavení poskytovat ochranu pochoduujícím jednotkám, jednak může zase poměrně dosti brzy dohnat jednotky pochoduující krokem tím, že používá klusu a i cvalu. Použijeme-li však k protitankovému zajištění horského dělostřelectva, musíme se zříci výhod, které nám skýtá čtvrtý způsob a musíme se přidržet jenom způsobu prvního. Horské dělo, zařaděné do pochodového proudu pěchoty, je sice velmi vhodným prostředkem proti útočné vozbě a má i určité přednosti před doprovodným lehkým dělem, ale to jen tehdy, není-li dopravováno rozložené na soumarech, nýbrž taženo v celku koňským potahem.

Nyní jde o to, kolik doprovodného lehkého (horského) dělostřelectva je možno i záhodno určovat k zesílení zajišťovacích opatření proti útočné vozbě. Za postupu proti nepříteli, který je již v postavení, je třeba vyhybat se tříštění divisiho dělostřelectva; ostatně v takovém případě nám nehrozí hlavní nebezpečí od útočné vozby, a proto doprovodné lehké (horské) dělostřelectvo neurčujeme buď vůbec anebo jenom v nejmenší míře. Na-prosto opačně je však třeba si počínat, běží-li o postup proti nepříteli,

který jde proti nám. V takovém případě je možno doporučit, aby již a priori od každé lehké (horské) čtyřdělové baterie bylo uvolněno 1 dělo k doprovodným účelům. Tímto opatřením lehké (horské) dělostřelectvo nijak citelně neoslabíme ani tím nezmenšíme počet taktických a střelecko-technických svazků dělostřelectva. Při tom však získáme vždy tolik děl, abychom mohli dodat posilové doprovodné prostředky na ochranu proti útočné vozbě alespoň nejdůležitějším a nejohroženějším jednotkám. Podle potřeby je možno spojit dvě doprovodná děla i od různých baterií v doprovodnou četou, jestliže dělostřelectvo s jedním z uvedených děl odešle též velitele čty. Je-li však některý SPO. zvláště silný a má-li důležitou úlohu, bude někdy záhodno dát mu i celé baterie.

Tím, že pochodové proudy jsou chráněny protitankovými zbraněmi a že část divisního dělostřelectva je podřízena předvojům a podle okolnosti i SPO., není ostatní dělostřelectvo zbaveno povinnosti dbát o svou bezpečnost a účastnit se odrazení útočné vozby. Za pochodu, během manévru a v hotovostním i palebném postavení musí se dělostřelectvo chránit také vlastní ostrážitostí proti překvapením útočnou vozbou. Obzvláště za přibližování proti postupujícímu nepříteli je třeba pečovat, aby postavení každé baterie mělo volný výstřel v ohrožených směrech.

3. Opatření na ochranu a podporu vlastní útočné vozby.

a) Ochrana a podpora útočné vozby u zajišťovacích rychlých jednotek.

Divisní a sborové SPO. disponují zpravidla jenom menšími částmi útočné vozby, t. j. četami obrněných aut a tanků. Hlavní rozdíly mezi použitím obrněných aut a použitím tanků se jeví v tom, že obrněná auta nepřítele především vyhledávají a ohledávají, kdežto tanky bývají obvykle dirigovány do prostorů, kde již nepřítel byl zjištěn a kde je třeba zdolat hlášený odpor. Podle toho, jak kterého druhu útočné vozby použijeme, bude se řídit také způsob ochrany a podpory jednotlivých nájezdů.

Při hlubších nájezdech, kde půjde hlavně o vyhledání a znepokojo-vání nepřítele, bude útočná vozba odkázána na vlastní prostředky. Při nájezdech do menší hloubky a zejména při nájezdech, kde půjde o odstranění zjištěného odporu, bude záhodno některé nájezdy chránit a podporovat dělostřelectvem, a to zvláště tehdy, máme-li co činit s nepřítelem, o němž víme, že je řádně vybaven četnými a dobrými protitankovými zbraněmi.

Nejintenzivněji je pak třeba chránit a podporovat útočnou vozbu v případech, kdy útočná vozba najíždí na nepřítele v postavení, neboť čím déle je takový nepřítel v postavení, tím důkladnější opatření může mít proti útočné vozbě.

Protitankové dělostřelectvo a zvláště dělostřelectvo doprovodné není zde určeno výhradně na obranu proti útočné vozbě, nýbrž musí podle potřeby plnit i jiné úkoly doprovodného dělostřelectva a kromě toho chránit i podporovat určité nájezdy vlastní útočné vozby, aby útočná vozba, jejíž pozorovací podmínky jsou značně ztíženy, neutrpěla zbytečné ztráty nástrahami a palbou protitankových zbraní, které jejímu pozorování uniknou, ale které by mohly být zachyceny a umlčeny palbou vhodně

umístěného dělostřelectva. K řešení takových úkolů je lehké doprovodné dělostřelectvo vždy způsobilější nežli dělostřelectvo protitankové.

Je-li SPO. podporován celou baterií anebo alespoň řádně vybavenou četou lehkého dělostřelectva, je možné jak hned před nájездem vlastní útočné vozby, tak i v průběhu nájězdu nepřímou palbou zpracovat nebezpečná místa v prostoru, do něhož nájезд směřuje. Pokud pak se dělostřelectvo má umístit k přímé palbě, je třeba vybrat takové postavení, aby vlastní děla nebyla předčasně zpozorována a plně a zbytečně dlouho vydána nepřátelské palbě. Zvláštní opatrnosti je třeba tam, kde narážíme na nepřítele, jenž je již v obraně a má tudíž dobře organisované pozorování a připravené palby.

Potřebné palebné prostředky k ochraně a podpoře nájездových akcí mohou si SPO. vždy snáze uvolnit za přibližování proti nepříteli v postavení, neboť zde se není třeba tolik obávat nepřátelské útočné vozby, nežli za přibližování proti nepříteli, který projevuje ofensivní činnost a nutí protivníka klást značný důraz na zajištění proti útočné vozbě. Zato však v posledním případě nebude zase vlastní útočné vozbě zpravidla hrozit tak velké nebezpečí od nepřátelského dělostřelectva jako v tom případě, kde nepřítel je již v postavení a měl čas k přípravě protitankových paleb.

b) Ochrana a podpora útočné vozby u předvojů.

Předvoje nebývají zpravidla již a priori vybaveny útočnou vozbou, nýbrž útočná vozba bývá jim až dodatečně přidělena podle skutečné potřeby. V takovém případě však dostává předvoj obvykle větší jednotku tanků, nežli SPO., t. j. nikoli pouhou četou, nýbrž rotu.

I když velitel vyšší jednotky žádnému předvoji tanky předem nepřidělí, může alespoň naznačit, zdali použití tanků ve prospěch předvojů předvídá, v jakém asi rozsahu, v kterém asi směru a za jakých okolností. Tím pak veliteli příslušného předvoje vznikne povinnost, aby závčas pamatoval na potřebná opatření, kterými by uspil a usnadnil předvídanou akci tanků.

Dostane-li předvoj tanky a priori, lze nejvýhodněji rychlou a účinnou ochranu a podporu tanků zajistit tím způsobem, že se z předvojového dělostřelectva k tomuto úkolu předem určí některá baterie nebo alespoň celá četa lehkého dělostřelectva.

Záhodno je však, aby velitel divise onomu předvoji také přidělil dostatečný počet dělostřelectva. Uvedená baterie nebo četa se nezúčastní s ostatním předvojovým dělostřelectvem manévru po sledech, nýbrž pochoduje s předvojem tak dlouho, dokud nenastane příhodný okamžik k zasazení tanků. Způsob, jakým třeba v tom neb onom případě uskutečnit ochranu a podporu tanků, upraví se vždy na základě domluvy mezi velitelem tankové jednotky a příslušné dělostřelecké jednotky, což se dá rychle a dobře provést, meškají-li oba dotčení velitelé v blízkosti velitele předvoje. Neučiníme-li naznačené opatření a přesuneme-li úkol ochrany a podpory vlastních tanků povšechně na předvojové dělostřelectvo, může se nám stát, že akce tanků budou vyřazet se značným prodloužením anebo že nebudou řádně chráněny a podporovány. Je přirozené, že velitel předvojového dělostřelectva i v takových případech, kdy k ochraně a podpoře tanků je určena zvláštní jednotka dělostřelectva, musí být velitelem předvoje informován o každé akci vlastních tanků, aby podle toho mohl upra-

vit činnost podřízených jednotek a uplatnit i svůj vliv na úpravu součinnosti mezi tanky a dělostřeleckou jednotkou, určenou k jejich přímé ochraně a podpoře.

Nedostane-li předvoj tanky předem, ale je-li jejich použití ve prospěch předvoje předvídáno, musí velitel předvoje i velitel předvojového dělostřelectva dbát, aby v době, kdy předvoj tanky skutečně dostane, byla určitá část předvojového dělostřelectva závčas připravena k provedení účinné ochrany a podpory tanků.

Není-li přidělení tanků ve prospěch předvoje předvídáno a jsou-li pak i přesto tanky předvoji přiděleny, musí velitel předvoje v dohodě s velitelem předvojového dělostřelectva učinit narychlo a dodatečně obdobná opatření jako v předešlém případě. Za takových okolností je ovšem možné, že se akce tanků zpozdí nebo že nebude náležitě připravena. Má-li však velitel divise ve svém valném voji motorisované lehké dělostřelectvo, může zároveň s tanky odslat k předvoji také část tohoto dělostřelectva (baterii nebo četú) a určit jí k tomu, aby tankům poskytla přímou podporu a ochranu, což se pak provede podobným způsobem jako v tom případě, kdy předvoj má tanky a priori k dispozici.

Naléhavost tankové akce, pohotovost nepřítel a hodnota jeho odporu a protitankových opatření, jakož i zřetel na terénní podmínky a na vlastní situaci, rozhodují pak o tom, zdali je třeba tanky chránit a podporovat přímou či nepřímou palbou anebo obojím způsobem, zdali má dělostřelecká palba být spuštěna před vyražením tanků anebo až během nájezdu a má-li se paleb ve prospěch tanků zúčastnit i doprovodné nebo protitankové dělostřelectvo a dělostřelectvo předvojové a v jakém rozsahu a jakým způsobem.

Pěchota u nás a v cizině.

Kapitán děl. Ing. Bohuslav Beneš:

Krise v útoku pěchoty.

Světová válka ukázala, že několik nezničených nepřátelských kulometů může postup útočníka tak zpomalit, že přivedené zálohy mohou mezeru, útočníkem v obranné postavení učiněnou, znovu uzavřít nebo obsadit nové obranné postavení. Problém proniknout při útoku pěchoty dnešním do hloubky rozčleněným obranným postavením rychle až k nepřátelskému spojovacímu systému a zabránit protivníkovi zřídit nová obranná postavení v pravý čas, není až doposud spolehlivé rozřešení. Pěchota neví dodnes ještě, jak se má zmocnit nepřátelských kulometných hnízd, aniž by byl její útok na delší dobu zastaven. Nepřetržitý průběh útoku je rozhodující pro konečný úspěch; rychlý postup pěchoty dobytým postavením je předpokladem tohoto úspěchu. Uvedený nerozřešený problém je skutečnou krizí útoku pěchoty, jak Němci nazvali neschopnost pěchoty v útoku, aby umlčela nepřátelské kulometry, které se po dělostřelecké přípravě a po přechodu pohyblivé palebné překrady opět znovu a znovu v terénu objevují. Pokud průlomové bitvy ztroskotaly, bylo to zásluhou kulometů v obraně. Zákopová válka je nutným důsledkem zavedení kulometů na bojišti ve větším počtu.